

Økonomisk konvergens i eurolandene

Af EU's 27 medlemslande indgår de 17 i dag i euro-samarbejdet og har udskiftet deres valutaer med euroen. For at deltage skal man opfylde en række krav, de såkaldte konvergenskriterier, som er vedtaget i EU-traktaten. Opfyldes de ikke inden for en fastsat frist, kan landene straffes med sanktioner. En række EU-lande har langt fra overholdt kriterierne i de seneste år, hvor økonomierne har været påvirket af den finansielle og økonomiske krise, som startede i 2008. Flere EU-lande har været præget af store økonomiske problemer. EU og Den Internationale Valutafond (IMF) har derfor oprettet lånepakker til en række lande for at hjælpe dem med at overholde deres gældsforpligtelser og stabilisere økonomien. Særligt Grækenland har store problemer, og der er tvivl, om landet kan blive i eurosamarbejdet.

I det første halvår af 2012 har Danmark haft formandsskabet i EU. Håndteringen af gældskrisen har fyldt meget under det danske formandskab. På grund af de økonomiske udfordringer vedtog EU-landene på nær Storbritannien og Tjekkiet i foråret 2012 en finanspagt med navnet "Traktat om stabilitet, samordning og styring i den Økonomiske og Monetære Union". Den skal efterfølgende godkendes af de enkelte landes parlamenter. Det er en mellemstatslig aftale om budgetdisciplin, der skal sikre holdbare offentlige finanser og modvirke fremtidige gældskriser som den nuværende. Traktatens overordnede krav er, at de enkelte landes strukturelle budgetunderskud ikke må overstige 0,5 pct. af bruttonationalproduktet (BNP). Lande med lav offentlig bruttogæld kan dog bruge en nedre grænse på 1 pct. af BNP.

Ved folkeafstemningen i 2000 sagde danskerne nej til at indføre euroen. Danmark fører dog fastkurspolitik over for euroen ved at deltage i det europæiske fastkurs samarbejde (ERM2) sammen med Letland og Litauen. Også England og Sverige har valgt at stå uden for eurosamarbejdet. Kommende medlemslande såvel som de EU-lande, der er blevet optaget løbende, er forpligtet til at indføre euroen på sigt. Men de kan først deltage, når de lever op til konvergenskriterierne. Blandt andet skal landet i mindst to år have deltaget i ERM2 uden alvorlige udsving. Senest er Estland kommet ind i eurozonen fra 1. januar 2011.

Island, Tyrkiet, Kroatien, Montenegro, Makedonien (FYROM) og senest

Serbien har ansøgt om EU-medlemskab, og der er indledt optagelsesforhandlinger med dem. Derudover er Bosnien-Hercegovina og Albanien potentielle kandidatlande. Dvs. at EU har anerkendt, at de med tiden ønsker at blive medlemmer, men der er ikke indledt forhandlinger.

Frankrig og Holland stemte begge nej til EU-forfatningen i 2005. Det indebar, at forslaget blev ændret til den såkaldte Lissabon-traktat, som EU-landenes stats- og regeringschefer underskrev i december 2007. Også den blev dog afvist ved en folkeafstemning i Irland, og den trådte først i kraft 1. december 2009, efter også Irland havde ratificeret den. Læs om traktatens indhold i den økonomisk-politiske kalender sidst i bogen under 13. december 2007.

Konvergenskriterier:

Pristabilitet: Prisstigningstakten (inflationen) i det enkelte land, betragtet i en periode på et år, må ikke overstige prisstigningstakten i de tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 1,5 procentpoint.

Sunde offentlige finanser: Underskuddet på den samlede offentlige saldo må som hovedregel ikke overstige 3 procent af bruttonationalproduktet. Det er dog acceptabelt, hvis underskuddet enten er faldende og ligger tæt på 3 procent, eller hvis underskuddet er enestående og midlertidigt og fortsat ligger tæt på 3 procent.

Begrænset offentlig gæld: Den samlede offentlige gæld må som hovedregel ikke overstige 60 procent af bruttonationalproduktet. Det er dog acceptabelt, hvis gælden er faldende og nærmer sig 60 procent med en tilfredsstillende fart.

Stabil valutakurs: Medlemslandet skal have deltaget i det monetære systems valutakursmekanisme ERM2 i mindst to år uden alvorlige kursudsving og uden på eget initiativ at have devalueret over for euroen.

Ensartede rentesatser: Medlemslandenes langfristede rentesatser må ikke overstige den tilsvarende rentesats i de tre medlemslande, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 2 procentpoint.

Nøgletal for EU-landene, rettet med røde tal 30. oktober 2012

	Inflation			Offentlig saldo			Offentlig gæld			Langfristede rentesatser		
	2009	2010	2011*	2009*	2010*	2011*	2009*	2010*	2011*	2009*	2010*	2011*
	Procent			Procent af BNP			Procent af BNP			Procent p.a.		
Belgien	0,0	2,3	3,5	-5,6	-3,8	-3,7	95,8	96,0	98,0	3,9	3,5	4,2
Bulgarien	2,5	3,0	3,4	-4,3	-3,1	-2,1	14,6	16,3	16,3	7,2	6,0	5,4
Cypern	0,2	2,6	3,5	-6,1	-5,3	-6,3	58,5	61,5	71,6	4,6	4,6	5,8
Danmark	1,1	2,2	2,7	-2,7	-2,5	-1,8	40,6	42,9	46,5	3,6	2,9	2,7
Estland	0,2	2,7	5,1	-2,0	0,2	1,0	7,2	6,7	6,0	...	...	...
Finland	1,6	1,7	3,3	-2,5	-2,5	-0,5	43,5	48,4	48,6	3,7	3,0	3,0
Frankrig	0,1	1,7	2,3	-7,5	-7,1	-5,2	79,2	82,3	85,8	3,7	3,1	3,3
Grækenland	1,3	4,7	3,1	-15,6	-10,3	-9,1	129,4	144,0	165,3	5,2	9,1	15,8
Nederlandene	1,0	0,9	2,5	-5,6	-5,1	-4,7	60,8	62,9	65,2	3,7	3,0	3,0
Irland	-1,7	-1,6	1,2	-14,0	-31,2	-13,1	65,1	92,5	108,2	5,2	5,7	9,6
Italien	0,8	1,6	2,9	-5,4	-4,6	-3,9	116,0	118,6	120,1	4,3	4,0	5,4
Letland	3,3	-1,2	4,2	-9,8	-8,2	-3,5	36,7	44,7	42,6	12,4	10,3	5,9
Litauen	4,2	1,2	4,1	-9,4	-7,2	-5,5	29,4	38,0	38,5	14,0	5,6	5,2
Luxembourg	0,0	2,8	3,7	-0,8	-0,9	-0,6	14,8	19,1	18,2	4,2	3,2	2,9
Malta	1,8	2,0	2,4	-3,8	-3,7	-2,7	68,1	69,4	72,0	4,5	4,2	4,5
Polen	4,0	2,7	3,9	-7,4	-7,8	-5,1	50,9	54,8	56,3	6,1	5,8	6,0
Portugal	-0,9	1,4	3,6	-10,2	-9,8	-4,2	83,1	93,3	107,8	4,2	5,4	10,2
Rumænien	5,6	6,1	5,8	-9,0	-6,8	-5,2	23,6	30,5	33,3	9,7	7,3	7,2
Slovakiet	0,9	0,7	4,1	-8,0	-7,7	-4,8	35,6	41,1	43,3	4,7	3,9	4,5
Slovenien	0,9	2,1	2,1	-6,1	-6,0	-6,4	35,3	38,8	47,6	4,4	3,8	5,0
Spanien	-0,2	2,0	3,1	-11,2	-9,3	-8,5	53,9	61,2	68,5	4,0	4,3	5,4
Storbritannien	2,2	3,3	4,5	-11,5	-10,2	-8,3	69,6	79,6	85,7	3,4	3,4	3,1
Sverige	1,9	1,9	1,4	-0,7	0,3	0,3	42,6	39,4	38,4	3,3	2,9	2,6
Tjekkiet	0,6	1,2	2,1	-5,8	-4,8	-3,1	34,4	38,1	41,2	4,8	3,9	3,7
Tyskland	0,2	1,2	2,5	-3,2	-4,3	-1,0	74,4	83,0	81,2	3,2	2,7	2,6
Ungarn	4,0	4,7	3,9	-4,6	-4,2	4,3	79,8	81,4	80,6	9,1	7,3	7,6
Østrig	0,4	1,7	3,6	-4,1	-4,5	-2,6	69,5	71,9	72,2	3,9	3,2	3,3
EU27	1,0	2,1	3,1	-6,9	-6,5	-4,5	74,8	80,0	82,5	4,1	3,8	4,3
Eurozone	0,3	1,6	2,7	-6,4	-6,2	-4,1	79,9	85,3	87,2	3,8	3,6	4,4
Konvergenskriteriet	0,5	0,8	3,1	-3,0	-3,0	-3,0	60,0	60,0	60,0	6,5	8,6	7,7